O propoziţie echivalentă cu conjectura lui Goldbach

Bogdan CIACOI[1]

Punctul de plecare al acestei Note este celebra şi aparent simpla conjectură a lui Goldbach. Această problemă, care a impulsionat considerabil dezvoltarea teoriei numerelor, se află pe lista problemelor de matematică nerezolvate încă. Ea îşi are originea în corespondenţa dintre Christian Goldbach şi Leonhard Euler – anul 1742 – şi se formulează astfel:

(CG) *Orice număr natural par, mai mare ca* 2*, este suma a două numere prime.*

O formă mai tare a acesteia este:

(CG') *Orice număr natural par, mai mare ca* 6*, este suma a două numere prime diferite.*

După cum se poate vedea în [**2**], (CG') este echivalentă cu afirmaţia următoare:

Orice număr natural mai mare ca 17 *este suma a trei numere prime diferite.*

Să notăm cu $P_{[n]}$ mulţimea tuturor perechilor de numere prime egal depărtate de n şi cu $P'_{[n]}$ mulţimea tuturor perechilor de numere prime diferite şi egal depărtate de n. Exemple:

$P_{[2]} = \{(2,2)\}$,	$P'_{[2]} = \emptyset$,
$P_{[3]} = \{(3,3)\}$,	$P'_{[3]} = \emptyset$,
$P_{[4]} = \{(3,5)\}$,	$P'_{[4]} = \{(3,5)\}$,
$P_{[5]} = \{(3,7)\}$,	$P'_{[5]} = \{(3,7)\}$,
$P_{[6]} = \{(5,7)\}$,	$P'_{[6]} = \{(5,7)\}$,
$P_{[7]} = \{(3,11),(7,7)\}$,	$P'_{[7]} = \{(3,11)\}$,
$P_{[8]} = \{(3,13),(5,11)\}$,	$P'_{[8]} = \{(3,13),(5,11)\}$,
$P_{[9]} = \{(5,13),(7,11)\}$,	$P'_{[9]} = \{(5,13),(7,11)\}$,
$P_{[10]} = \{(3,17),(7,13)\}$,	$P'_{[9]} = \{(5,13),(7,11)\}$,
$P_{[11]} = \{(3,19),(5,17),(11,11)\}$ etc.	$P'_{[11]} = \{(3,19),(5,17)\}$ etc.

Evident, au loc: $P'_{[n]} \subset P_{[n]}$, $n \geq 2$ si $P'_{[n]} = P_{[n]}$ dacă n nu este număr prim.

Observaţii. 1. Postulatul lui Bertrand (pentru orice $n \geq 2$ există cel puţin un număr prim între n şi $2n$) dă o şansă existenţei unei perechi de numere prime echidistante faţă de n, dar nu o garantează.

2. Dacă $n \geq 3$, atunci, din considerente de paritate, se constată că numărul prim 2 nu poate intra în perechile din $P_{[n]}$ şi $P'_{[n]}$.

3. Din modul cum au fost introduse mulţimile $P_{[n]}$ şi $P'_{[n]}$ rezultă că avem:

(i) $(p,q) \in P_{[n]}, n \geq 2 \Leftrightarrow \exists k \in \{0,1,\ldots,n-2\}$ astfel încât numerele $p = n-k$ şi $q = n+k$ sunt prime.

(ii) $(p,q) \in P'_{[n]}, n \geq 4 \Leftrightarrow \exists k \in \{1,2,\ldots,n-3\}$ astfel încât numerele $p = n-k$ şi $q = n+k$ sunt prime.

[1] Elev, cl. a XII-a, Liceul Teoretic "Ana Ipătescu", Gherla

4. Dacă fixăm $n+k$ ca şi număr prim între n şi $2n$, se poate arăta uşor prin calcul că $n-k$ este de forma $6m \pm 1$, forma necesară a unui număr prim; bineînţeles aceasta nu garantează că $n-k$ este prim.

Formulăm următoarele două conjecturi:

(CCE) *Pentru orice număr natural* $n \geq 2$ *există cel puţin o pereche de numere prime egal depărtate de el.*

(CCE') *Pentru orice număr natural* $n \geq 4$ *există cel puţin o pereche de numere prime diferite şi egal depărtate de el.*

Aceste pregătiri permit să enunţăm următoarea

Propoziţie. *Sunt adevărate următoarele afirmaţii:*
a) (CCE) *este echivalentă cu* (CG);
b) (CCE') *este echivalentă cu* (CG').

Demonstraţie. Întrucât *a)* şi *b)* se dovedesc în mod similar, vom demonstra numai punctul *b)*.

$\underline{(CCE') \Rightarrow (CG')}$ Fie n par şi mai mare ca 6. Atunci $\frac{n}{2} \in \mathbb{N}$, $\frac{n}{2} \geq 4$ şi, conform ipotezei, $\exists k \in \{1, 2, \ldots, n-3\}$ astfel încât $\frac{n}{2} - k$ şi $\frac{n}{2} + k$ sunt prime. Atunci, $n = \frac{n}{2} + \frac{n}{2} = (\frac{n}{2} - k) + (\frac{n}{2} + k)$, adică n este suma a două numere prime distincte.

$\underline{(CG') \Rightarrow (CCE')}$ Fie $n \in \mathbb{N}$, $n \geq 4$. Atunci $2n$ este mai mare ca 6, şi (CG') fiind presupusă adevarată, există două numere prime distincte p şi q astfel încât $2n = p + q$. Dacă $p < q$ (analog procedăm în cazul $q < p$), din egalitatea precedentă rezultă că $n - p = q - n \in \mathbb{N}^*$; notăm $k = n - p = q - n$ şi constatăm că avem $k \in \{1, 2, \ldots, n-3\}$. Cum $(p, q) \equiv (n-k, n+k)$ este o pereche de numere prime echidistante de n, implicaţia este dovedită.

Este posibil ca această formă echivalentă cu conjectura lui Goldbach să prezinte un anumit interes şi în privinţa distribuţiei numerelor prime.

Bibliografie

1. **I. Creangă, C. Cazacu, P. Minuţ, Gh. Opaiţ, C. Reicher** - *Introducere în teoria numerelor*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1965.
2. **P. Minuţ** - *Asupra ipotezei lui Goldbach*, Recreaţii Matematice, 4(2002), nr.1, 5-6.
3. **W. Sierpiński** - *Ce ştim şi ce nu ştim despre numerele prime*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1966.

Recreaţii ... matematice

Soluţie (procedeul găsirii numărului ales - v. pag. 15). Scad 6 din numărul ce mi l-aţi comunicat şi obţin tocmai numărul ales. Justificarea este dată de egalitatea

$$(a \cdot 5 + 3)\, 2 + b = \overline{ab} + 6.$$

Observaţie. Dar dacă numărul ales ar avea trei cifre? Am proceda similar, pe baza egalităţii

$$(a \cdot 5 + 3)\, 20 + (b \cdot 5 + 3)\, 2 + c = \overline{abc} + 66.$$